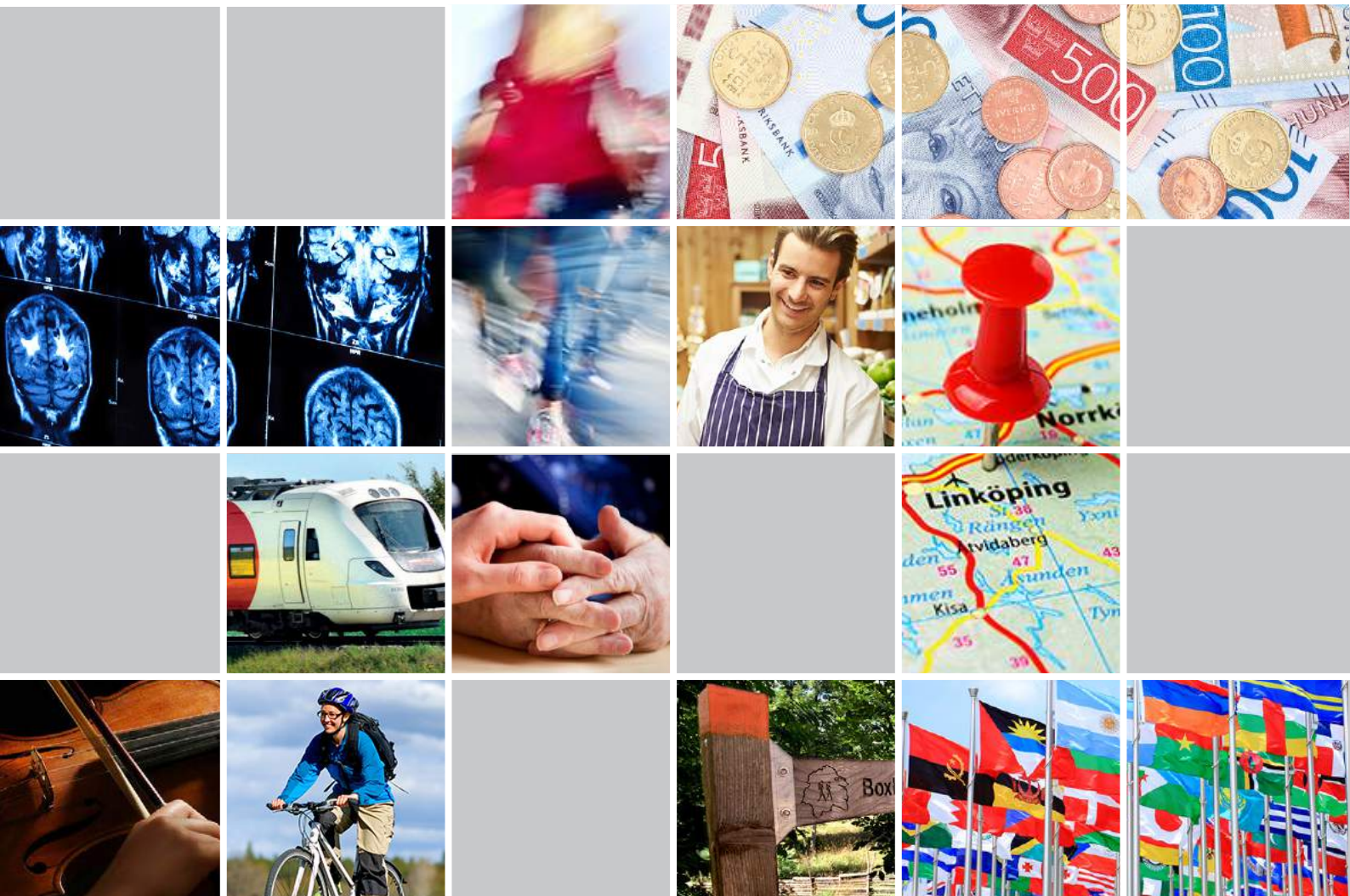

Östergötland

en region där växtkraft skapar livskvalitet

Attraktivitet • Utvecklingskraft • Goda livsvillkor

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
ÖSTERGÖTLAND – EN REGION DÄR VÄXTKRAFT SKAPAR LIVSKVALITET	3
UPPDRAG TILL NÄMNDER OCH STYRELSER	4
Effektivare behovs- och verksamhetsstyrning	4
Utveckla regionens innovations- och tillväxtarbete	4
Skapa förutsättningar för morgondagens hälso- och sjukvård	5
Stärk primärvårdens drivkrafter	6
FINANSPLAN	7
Inledning	7
Samhällsekonomisk utveckling	7
Utdebitering	7
Balanskrav	7
Resultatnivå	7
Ekonomiska förutsättningar jämfört med treårsbudget	7
Ekonomisk bedömning för budgetperioden	10
Inriktning för hållbar ekonomi	10
Ekonomiska ramar	11
Resultat	12
BESLUT	13

Bilaga 1 Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning 2017-2019

Bilaga 2 Regionbidrag för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden 2017-2019

ÖSTERGÖTLAND – EN REGION DÄR VÄXTKRAFT SKAPAR LIVSKVALITET

Vår vision för Östergötland är att genom växtkraft – för både individer och familjer, företag och organisationer – skapa livskvalitet. Genom ökad attraktivitet, stor utvecklingskraft och goda livsvillkor vill vi fortsätta att utveckla Region Östergötland.

I vårt förslag till finansplan 2017-2019 lyfter vi fram förslag på åtgärder för områden som vi identifierat som särskilt angelägna sedan regionens strategiska plan med treårsbudget antogs i juni.

Ett av Region Östergötlands ansvarsområden är ansvaret för regionalt tillväxtarbete. Här behöver mer göras och ett större ansvar tas. Tyvärr lyser det regionala ledarskapet med sin frånvaro. I vårt förslag till strategisk plan med treårsbudget lyfte vi ett antal frågor för ett stärkt regionalt tillväxtarbete och i finansplanen fortsätter vi att komma med konkreta förslag. Ett sätt att stärka tillväxten är att knyta forskning och utveckling i form av innovationer inom ett brett spektrum av områden till företagsutveckling. En av Östergötlands allra största verksamheter, med flest antal anställda och en stor bredd i verksamhetsområden, är Region Östergötland själv. Implementeringen av innovationsupphandlingar i regionens breda verksamhet har inte varit speciellt omfattande, vi vill därför intensifiera innovationsupphandlingar i regionens egen verksamhet.

En god tillväxt är grunden för en bra hälso- och sjukvård, men vi kan inte blunda för att Region Östergötland står inför stora ekonomiska utmaningar under den kommande budgetperioden. För att klara en ekonomi i balans behöver åtgärder vidtas för motsvarande cirka 400 miljoner. Det är inte bara en insats som kan lösa detta. Istället krävs många olika åtgärder som till vissa delar behöver förändra hälso- och sjukvårdens nuvarande strukturer. Vi anser att Region Östergötland behöver en ny väg för en hälso- och sjukvård som möter morgondagens krav och behov. I den här finansplanen identifierar vi därför ett antal områden som centrala för att skapa morgondagens hälso- och sjukvård.

Vi vill också tydligt slå fast att primärvården ska vara basen i sjukvården och att den därmed har en viktig roll för att bygga effektiva vårdprocesser och god patientvård utifrån helhetsperspektiv. Regionen har under fler år genomfört projekt och gjort satsningar för att minska inflödet till akutmottagningarna, effektivisera utskrivningarna från slutenvården samt öka möjligheten till vård utanför sjukhusen. Dock ser vi stora brister när det gäller tillgängligheten till akutmottagningarna och 1177 samtidigt som regionen uppvisar dåliga resultat, i nationell jämförelse, när det gäller överbeläggningar och utskrivningsklara patienter i slutenvård. Vi ser därför ett behov av att utveckla ersättningssystemen i syfte att stärka primärvårdens drivkrafter att ta ett övergripande ansvar för patientens hela vårdprocess, men också för att göra det möjligt att överföra resurser till primärvården från slutenvården.

Region Östergötland har en unik möjlighet att stärka vår region när det gäller hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och infrastruktur, kultur, näringsliv och regional utveckling. För Moderaterna och Kristdemokraterna är det viktigt att vi tar tillvara den unika arenan som regionen skapar, genom ny samverkan, nya möten och nya innovationer. Region Östergötland ska vara den naturliga drivkraften för utvecklingen av hela Östergötland – för ett ännu bättre Östergötland att leva och växa i.

Linköping den 9 november

Moderaterna och Kristdemokraterna

Moderaternas och Kristdemokraternas finansplan baseras på den av Regionfullmäktige antagna strategiska plan med treårsbudget. Då Moderaternas och Kristdemokraternas budgetförslag inte vann gehör i fullmäktige bygger finansplanen således på den styrande koalitionsbudget, även om vi står fast vid vårt förslag och dess innehåll.

UPPDRAG TILL NÄMNDER OCH STYRELSER

Sedan regionens strategiska plan med treårsbudget antogs i juni ser vi att förändringar har skett inom vissa områden, där åtgärder behöver vidtas. Nedan beskrivs de områden vi ser som angelägna och där uppdrag till nämnder och styrelser föreslås.

Effektivare behovs- och verksamhetsstyrning

I Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till Strategisk plan för 2017-2019 skrev vi att;

”Hälso- och sjukvården i Östergötland har länge arbetat med en beställar- och utförarmodell. Det finns många fördelar med den modellen, särskilt då den skapar ett tydligt behovs- och medborgarfokus. Dock måste ägarstyrningen och samordningen mellan ägaren och beställaren, det vill säga Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden, stärkas. Processen från uppdrag till verkställighet måste förtydligas och samordnas med tydliga planer och en återkommande uppföljning av de utvecklingsuppdrag som verksamheten åtagit sig. Behoven av kompetensförsörjning, forskning, utveckling, fastighetsinvesteringar med mera måste tydliggöras i processen. Här bör därför Regionstyrelsens och Hälso- och sjukvårdsnämndens presidier, tillsammans med ledande chefer och tjänstemän, få ett uppdrag att göra en översyn av processen.”

Vi har upprepat detta förslag, bland annat i samband med antagandet av verksamhetsplanerna för Hälso- och sjukvårdsnämnden och Regionstyrelsen. Där valde vi att lyft några särskilda frågor som vi sett som angelägna att lösa.

Med det ekonomiska läge och de stora effektiviseringskrav som Region Östergötland står inför, och den fortsatta utvecklingen av ekonomin för våra sjukvårdenade verksamheter, anser vi det vara extra angeläget med en tydlig samordning mellan beställare och utförare. Det behövs en samlad dialog för hur vi fortsatt ska ha en hälso- och sjukvård i Östergötland som har en hög kvalitet, god tillgänglighet, stor delaktighet och som är kostnadseffektiv. Vilket vi även mer konkret föreslår här i vårt förslag till Finansplan.

Men vi ser även att de behov som lyfts inom exempelvis Trafik- och samhällsplaneringsnämnden och Regionutvecklingsnämnden tydligare måste samordnas med den verksamhetsstyrning som Regionstyrelsen till stora delar ansvarar för.

I reglementet står det att:

*”Den politiska ledningsgruppen är ett organ för diskussion av strategiska frågor. Ledningsgruppen har som ett uppdrag att ansvara för nödvändig kunskapsöverföring mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, när detta bedöms vara väsentligt för respektive uppdrag.”..
”Den politiska ledningsgruppens arbete syftar till att stärka inriktningen mot helhetssyn, konsekvens och långsiktighet i den politiska styrningen.”*

Den Politiska ledningsgruppen ges därför i uppdrag att initiera och ansvara för ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra processerna mellan behovsstyrning och verksamhetsstyrning i Region Östergötland.

Utveckla regionens innovations- och tillväxtarbete

Ett av Region Östergötlands ansvarsområden är ansvaret för regionalt tillväxtarbete. I den politiska organisationen är det framför allt Regionutvecklingsnämnden som ansvarar för de regionala tillväxtfrågorna, och under paraplyet Regional utveckling inom tjänstemannaorganisationen är det enheten för kompetensförsörjning och företagande, som främst bedriver regionens tillväxtfrämjande arbete.

Nätverket East Sweden Business Region, där regionen ansvarar för att samla Östergötlands aktörer inom tillväxtområdet tillkom när ansvaret låg hos Regionförbundet Östsam, och fortsätter att utvecklas i Region Östergötland. Regionutvecklingsnämndens presidium samlar några gånger om året i Tillväxt- och innovationsrådet, representanter från olika näringslivsfrämjande organisationer, som t.ex. Östsvenska Handelskammaren, Företagarna, Ung Företagsamhet och Linköpings universitet.

Ett sätt att stärka tillväxten är att knyta forskning och utveckling i form av innovationer inom ett brett spektrum av områden till företagsutveckling. Det sker bl.a. genom så kallade innovationsupphandlingar, vilket regionen och dess tillväxtfrämjande medaktörer arbetar för ska öka inom det östgötska näringslivet.

En av Östergötlands allra största verksamheter, med flest antal anställda och en stor bredd i verksamhetsområden, är Region Östergötland själv. Implementeringen av innovationsupphandlingar i regionens breda verksamhet har inte varit speciellt omfattande. Inom regionen genomförs årligen en mängd upphandlingar, av såväl varor som tjänster. I de upphandlingarna bör man så långt det är möjligt

eftersträva ett förhållningssätt som främjar innovation och utveckling av produktion i lokala östgötska företag. Därför bör ett uppdrag ges att intensifiera innovationsupphandlingar i regionens egen verksamhet.

Regionens viktigaste aktör när det gäller tillväxtarbete i Östergötland är ALMI Företagspartner Östergötland AB, som ägs till 49 procent av regionen och till 51 procent av staten genom Näringsdepartementet.

Utöver ALMI:s fasta finansiering från regionen, tillkommer årligen ett antal uppdrag, som främst finansieras av olika projektmedel, framför allt så kallade 1:1-medel för regionala tillväxtåtgärder. Det handlar i genomsnitt om ca 6 mkr årligen, och är en inte oviktig del av finansieringen av ALMI:s verksamhet. Eftersom modellen är att formulera projekt, som kan vara föremål för finansiering av 1:1-medel, blir den långsiktiga planeringen av ALMI:s viktiga verksamhet begränsad.

Om den fasta finansieringen istället utökades med ca 6 mkr per år skulle kontinuitet och långsiktighet stärkas. Därför bör en utredning initieras för att utreda möjligheten att omdisponera budgeten för regional utveckling i syfte att förändra regionens tilläggsfinansiering av ALMI till att istället inkluderas i regionens fasta finansiering.

Regionutvecklingsnämnden ges därför i uppdrag att verka för att modellen med innovationsupphandlingar i högre grad implementeras i Region Östergötlands egen verksamhet, samt att initiera en utredning för att utreda möjligheten att omdisponera budgeten för regional utveckling i syfte att förändra regionens tilläggsfinansiering av ALMI till att istället inkluderas i regionens fasta finansiering.

Skapa förutsättningar för morgondagens hälso- och sjukvård

Den ekonomiska situationen för Region Östergötland är i grunden god då vi sedan lång tid kunnat uppbygga ett positivt eget kapital, även med fullfondering. Det egna kapitalet kommer att uppgå till nästan 900 miljoner kr i slutet av budgetperioden. Trots detta finns det stora utmaningar med den ekonomiska utvecklingen, framför allt inom de sjukvårdande verksamheterna. Helårsbedömningen i augusti för 2016 visar på ett underskott för de sjukvårdande verksamheterna på 201 miljoner kronor. Det innebär en kostnadsutveckling på över sex procent.

Den demografiska förändring som hälso- och sjukvården står mitt i; hälsoklyftor, pensionsavgångar

och digitaliseringen utgör både möjligheter och hot om vi inte kan anpassa vår verksamhet. Den centrala delen, för både den nationella ekonomin och för vår region, är att se till att öka skatteunderlaget genom att fler arbetar. Sveriges kommuner och landsting (SKL) lyfter i sin senast ekonomirapport från oktober 2016 det stora behovet av att bryta kostnadsutvecklingstakten inom hälso- och sjukvården.

Region Östergötland står under den kommande budgetperioden inför stora ekonomiska utmaningar. För att klara en ekonomi i balans behöver åtgärder vidtas för motsvarande cirka 400 miljoner. Det är inte bara en insats som kan lösa detta. Istället krävs många olika insatser som till vissa delar behöver förändra hälso- och sjukvårdens nuvarande strukturer.

Vi anser att Region Östergötland behöver en ny väg för en hälso- och sjukvård som möter morgondagens krav och behov. Vi har identifierat följande områden som centrala för att skapa morgondagens hälso- och sjukvård:

Förebygga sjukdom och öka hälsan

Genom att förbättra vård och kringliggande strukturer för, framför allt, de kroniska patientgrupperna kan mycket lidande och onödig sjuklighet undvikas. Genom IT-lösningar bör de patienter som redan idag lider av kroniska sjukdomar få ett bättre stöd. Region Östergötland ska även arbeta förebyggande för att minska förekomsten av kroniska sjukdomar.

Digitalisering

Genom att snabbare och bättre utnyttja de tekniska lösningar som många gånger redan finns kan patientens delaktighet öka och möjligheten till egenvård stärkas.

Närmare och enklare vård

Ett tydligt utvecklingsarbete i hela organisationen för att föra vården närmare patienten och göra den enklare i form av mobila team, men även öka andelen dag- och dygnskirurgi och mottagningskirurgi. Arbetet med Nära vård bör genomsyra hela organisationen.

Kompetensutveckling

En satsning på förbättringskunskap, men även ledarskap, bör genomföras i hela organisationen för att öka förändringsberedskapen hos medarbetarna.

Rätt använd kompetens

Vidareutveckla arbetet med fler kompetenser inom vården, exempelvis Vårdnära service. Detta bör även omfatta administrativa åtgärder så som HR och ekonomi.

Regionstyrelsen får därför i uppdrag att snarast, i samverkan med övriga nämnder, beredningar och utskott, utarbeta en tydlig handlingsplan för ”morgondagens hälso- och sjukvård” med utgångspunkt i ovanstående områden.

Stärk primärvårdens drivkrafter

Regionen har under fler år genomfört projekt och gjort satsningar för att minska inflödet till akutmottagningarna, effektivisera utskrivningarna från slutenvården samt öka möjligheten till vård utanför sjukhusen. Dock ser vi stora brister när det gäller tillgängligheten till akutmottagningarna och 1177 samtidigt som regionen uppvisar dåliga resultat, i nationell jämförelse, när det gäller överbeläggningar och utskrivningsklara patienter i slutenvård. Utvecklingen av primärvården och den övriga nära vården har varit ett viktigt fokus för Hälso- och sjukvårdsnämnden, inte minst genom den statliga utredningen ”Effektiv vård” (SOU 2016:2) och utredningen om den nära vården som lämnade sitt delbetänkande till regionstyrelsen i oktober.

Primärvården ska vara basen i sjukvården och har en viktig roll för att bygga effektiva vårdprocesser och god patientvård utifrån helhetsperspektiv. För detta krävs att primärvården samverkar effektivt med den övriga hälso- och sjukvården. Det blir inte minst viktigt när den regiondrivna primärvården bildar en egen produktionsenhet från och med mars 2017, en utveckling som Moderaterna och Kristdemokraterna har bejakat. Vi ser därför ett behov av att utveckla ersättningssystemen i syfte att stärka primärvårdens drivkrafter att ta ett övergripande ansvar för patientens hela vårdprocess, men också för att göra det möjligt att överföra resurser till primärvården från slutenvården, i enlighet med intentionerna i utredningen ”Effektiv vård” (SOU 2016:2), i takt med att primärvården utvecklas och patienternas behov av slutenvård minskar.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ges därför i uppdrag att genomföra ett utvecklingsarbete av ersättningssystemen i syfte att stärka primärvårdens drivkrafter att ta ett övergripande ansvar för patientens hela vårdprocess, men också för att göra det möjligt att överföra resurser till primärvården från slutenvården, i enlighet med intentionerna i utredningen ”Effektiv vård” (SOU 2016:2), i takt med att primärvården utvecklas och patienternas behov av slutenvård minskar.

FINANSPLAN

Inledning

I strategisk plan med treårsbudget 2017-2019 fattades beslut om skattesats samt ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Finansplanen är en uppdatering av de övergripande ekonomiska förhållandena samt beslut om aktuella ekonomiska ramar för perioden 2017-2019.

Samhällsekonomisk utveckling

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige präglas just nu av en relativt stark tillväxt, väsentligt högre än de senare årens genomsnitt, trots en samtidig svag internationell utveckling. Den inhemska tillväxten drivs främst av snabbt växande investeringar och stark utveckling av offentlig konsumtion, som bland annat är en följd av stort antal asylsökande. En nedrevidering av befolkningstillväxten innebär en sänkt förväntan på tillväxten i den offentliga konsumtionen under planeringsperioden. Prisökningstakt och löneökningar är relativt blygsamma för konjunkturläget, vilket också påverkar skatteunderlaget negativt. Sveriges kommuner och landsting bedömer sammantaget att kommun- och landstingssektorn får problem att få ekonomin att gå ihop bortom år 2017. Samtidigt ser det ljusare ut i prognosen för statens offentliga finanser tack vare mindre volymer i arbetsmarknads-åtgärder och lägre sjuktal.

Skatteunderlaget bedöms växa nominellt med 5 procent under 2016 och omkring 4 procent därefter. Under den senare delen av planeringsperioden bedöms löner, priser och räntor öka och den reala tillväxten sjunker till under 1 procent 2019.

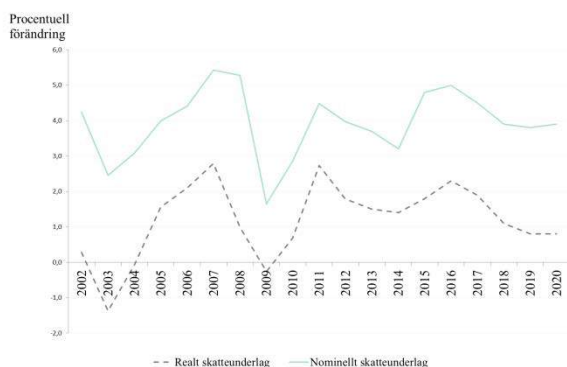

Diagram 1: Skatteunderlagets utveckling i riket år 2002-2015 med prognos till och med år 2019.

Ekonomin är fortsatt stark i ettårsperspektivet men präglas därefter av osäkra konjunkturella faktorer, till exempel befolkningstillväxten, inflationstakten och en internationell och finansiell oro.

1 SKL Ekonominytt 14/2016

Utdebitering

Region Östergötlands utdebitering av skatt uppgår år 2016 till 10,70 kronor per skattekrona, vilket motsvarar 10,70 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Utdebiteringsnivån ligger fast på 10,70 kronor per skattekrona under hela budgetperioden.

Balanskrav

Enligt lag ska regionen ha ekonomisk balans, vilket innebär att resultaträkningen ska visa överskott. Ekonomiska underskott ska återställas senast tre år efter det år då underskottet uppstått.

Region Östergötland budgeterar ett positivt resultat för de kommande tre åren samt har redovisat överskott de senaste tre åren. Det egna kapitalet är positivt och beräknas till 894 miljoner kronor år 2019. Region Östergötland uppfyller därmed balanskravet.

Även vid redovisning enligt blandmodellen, med redovisning endast av delar av pensionsåtagande, är resultatet sammantaget positivt.

Resultatnivå

För att skapa handlingsfrihet ska regionen ha ett positivt resultat (överskott). Det positiva resultatet bör motsvara 0,5 procent av verksamhetens skatter och statsbidrag. Nivån för det egna kapitalet behöver kontinuerligt ses över. Det ekonomiska resultatet ska också säkerställa framtida behov av pensionsutbetalningar, ny- och återinvesteringar i fastigheter och utrustning samt kompetensförsörjning.

Ekonomiska förutsättningar jämfört med treårsbudget

I jämförelse med treårsbudgeten revideras de ekonomiska förutsättningarna enligt följande.

Skatter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag

Sammantaget bedöms intäkterna av skatter, kommunalekonomisk utjämning (skatteutjämnings-systemet) och generella statsbidrag försämrats i jämförelse med nivån i treårsbudgeten. År 2017 är försämringen 100 miljoner kronor och år 2019 beräknas den till 200 miljoner kronor.

Det generella statsbidraget har ökat med 40 miljoner kronor på grund av en omföring av riktat statsbidrag till generellt statsbidrag. Omföringen avser statsbidraget för Ökade resurser till välfärden, totalt 10 miljarder till sektorn. Sammantaget är nivån på statsbidraget oförändrat för regionen, 102 miljoner kronor. På sikt ska hela bidraget inordnas i det generella statsbidraget men under de kommande tre åren är del av bidraget riktat som kompensation för flyktingmottagande.

Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag som ingår i finansplanen omfattar satsningar som ingår sedan tidigare: professionsmiljarden (tidigare kömiljarden), sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringsgarantin samt satsningar riktade till jämlik hälsa, arbete med psykisk ohälsa och jämlik cancervård. Sedan treårsbudget har inte några nya satsningar tillkommit. Beräknad nivå för Region Östergötland framgår av tabell 1.

Riktade statsbidrag (miljoner kronor)			
Område:	2017	2018	2019
Professionsmiljarden (f d kömiljarden)	45	45	45
Sjukskrivningsprocessen	30	30	30
Rehabiliteringsgaranti och försäkringsmedicinska utredningar	25	25	25
Kvinnors hälsa	18	18	18
Kvinnors hälsa (PV)	6	6	6
Psykisk ohälsa, Ungdomsmottagningar	6	6	6
Psykisk ohälsa, Nya initiativ	8	8	8
Jämlik cancervård	17	17	

Tabell 1: Riktade statsbidrag.

Statsbidrag läkemedel

Statsbidraget för läkemedel regleras enligt separat avtal. Beslutat avtal 2016 innebär en ökning av statsbidraget med 40 miljoner kronor i jämförelse med tidigare bedömning. För 2017 är området avtalslöst och stor osäkerhet föreligger. I treårsbudgeten gjordes en bedömning om en ökning på 1,5 procent årligen, vilket ligger fast i finansplanen. I budgetpropositionen aviseras en sänkning av bidraget från 2018.

Löne- och prisökningar

Regionindex för år 2017 fastställs till 2,6 procent. Nivån är en sänkning med 0,4 procentenheter i jämförelse med treårsbudgeten. Sänkningen sker med anledning av Sveriges kommuner och landstings förändrade bedömning av de ekonomiska förutsättningarna samt lägre prisökningstakt och löneökningar. Den förändrade bedömningen förväntas sänka regionens kostnader med 45 miljoner kronor.

Investeringar

De budgeterade investeringarna under perioden uppgår till 1 950 miljoner kronor år 2017, 1 900 miljoner kronor 2018 och 1 950 miljoner kronor 2019. Av den totala investeringsvolymen utgör investeringar i fastigheter 1 350 miljoner kronor år 2017, 1 450 miljoner kronor år 2018 och 1 520 miljoner kronor år 2019.

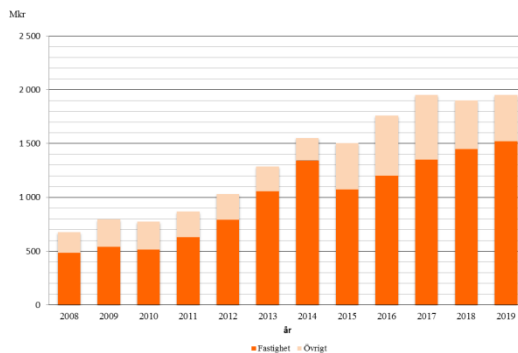

Diagram 2: Investeringar Region Östergötland 2008-2015 och budget/prognos till och med 2019.

De omfattande investeringarna i fastigheter beror på tidigare fattade beslut; ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, nybyggnad av Rättspsykiatriska regionkliniken i Vadstena, ny och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt fastighetsutvecklingsplan/generalplan för Lasarettet i Finspång.

Reserveringar för driftkostnadskonsekvenser av investeringsprojekten finns avsatta inom finansförvaltningen. I samband med att verksamheterna flyttar in i nya, verksamhetsanpassade, lokaler läggs ett rationaliseringskrav motsvarande 10 procent av driftkostnadsökningen.

Övriga investeringar ligger på en högre nivå än normalt på grund av utrustningsinvesteringar kopplat till inflyttning i nya lokaler.

Pensionskostnader och principer för budgetering och redovisning

Pensionskostnaderna beräknas bli något lägre år 2017 och 2018 i jämförelse med tidigare prognos men ligga på en nivå runt 500 miljoner. Pensionskostnaden har under några år varit låga, år 2016 är prognosen 143 miljoner kronor att jämföra med den normala nivån på 500 miljoner kronor. Det finns osäkerhet i prognosen för 2017 och signaler har kommit om att kostnaderna kan komma att bli lägre för år 2017 på grund av ett högre inkomstbasbelopp.

År 2019 beräknas pensionskostnaden öka väsentligt och uppgå till mer än 800 miljoner kronor.

Den väsentliga ökningen har aviserats tidigare men skulle då infalla redan år 2018. Kostnaden för pensioner varierar på grund av förändrade antaganden. Prognoserna har den senaste tiden visat betydande förändringar över tid och värdering av åtgärder för att möta eventuellt högre kostnader år 2019 fattas längre fram under budgetperioden. I denna finansplan har en reservering gjorts år 2019 så att pensionskostnaden som påverkar resultatet ligger på en genomsnittlig nivå runt 550 miljoner kronor. Region Östergötland tillämpar en rättvisande redovisning (fullfonderingsmodellen) för budgetering och ekonomisk redovisning. Fullfondering innebär att det totala pensionsåtagandet för regionens medarbetare redovisas i balansräkningen och att resultaträkningen påverkas av den totala pensionsförändringen.

Gemensamma intäkter och kostnader

Region Östergötlands finansiella intäkter förväntas ge en genomsnittlig avkastning på 3,5 procent. De finansiella intäkterna påverkas av en hög investeringsnivå.

I finansplanen finns omkostnader kopplade till beslutade fastighetsinvesteringsprojekt. Sådana omkostnader är exempelvis nedskrivning, driftkostnader för färdiga men inte ianspråkta lokaler och verksamhetsutvecklingsprojekt för bättre processer/flöden i de nya lokalerna. Projektomkostnader finansieras till del med överskott inom regiongemensamma intäkter.

Produktionsenheternas ekonomiska resultat

Helårsbedömning för de sjukvårdande enheterna är efter augusti månad minus 201 miljoner kronor. Resultatutvecklingen är bekymmersam och den höga kostnadsutvecklingen på runt 6 procent de senaste åren måste brytas. Olika åtgärder har vidtagits som till exempel utfasning av bemanningsföretag, restriktivitet i anställningar där regiondirektören fattar beslut om alla anställningar samt besparingar inom administration. Samtidigt har satsningar genomförts på sjuksköterskor i dygnetruntsverksamhet i syfte att minska kostnader kopplat till rekryterings- svårigheter med stängda vårdplatser som följd. Dessa åtgärder har dock inte fått önskvärd effekt under 2016. För produktionsenheter med störst underskott, Sinnescentrum och Centrum för kirurgi, ortopedi och cancervård, pågår en särskild utredning.

Arbetet med handlingsplaner fortsätter inom respektive centrum. Därutöver kommer nya riktade åtgärder att vidtas i form av skärpta krav kring anställningar med målsättningen att minska lönekostnaden och förbättra optimeringen av bemanningen, med undantag för nya beslutade satsningar och växling av inhyrd personal. Hela underskottet beräknas inte kunna reduceras under 2017 utan bedömningen är att produktions- enheterna kommer att redovisa ett resultat på minus 88 miljoner

kronor. Detta är en förutsättning för att inte riskera ett behov av ännu större åtgärder inför 2019. Arbetet med en handlingsplan för morgondagens sjukvård bör därför initieras snarast.

I treårsbudgeten för åren 2016-2018 reserverades medel för underskott inom de sjukvårdande enheterna. Reserveringen gjordes utifrån den plan som regionstyrelsen beslutade om i januari (RS 2015-216) med ett godkänt underskott på 25 miljoner kronor år 2017. Reserveringen löses upp och resultatet påverkas därmed med minus 53 miljoner kronor till följd av produktionsenheternas underskott.

Reserveringar

Inom finansförvaltningen finns reserverade medel som ej är identifierade för specifika områden. Dessa medel kan nyttjas för specifika satsningar, engångsinsatser och oförutsedda behov.

Reserverade medel för kommande driftskostnader av fastighetsinvesteringar är oförändrade i jämförelse med treårsbudget.

För år 2018 finns 75 miljoner och för 2019 ytterligare 50 miljoner kronor avsatta för satsningar inom hälso- och sjukvård. En reservering på 30 miljoner kronor finns riktade till trafik- och samhällsplaneringsnämnden för MÅLAB-samarbetet. 16 miljoner kronor reserveras för framtida kommunikationslösning i enlighet med beslut i regionstyrelsen.

Slutgiltigt ställningstagande kring satsningar fattas i samband med kommande treårsbudgetar.

Ramförstärkningar

Utöver de resursförstärkningar som beslutades i treårsbudgeten har ramarna justerats till följd av nya beslut i denna finansplan. Regionbidraget till hälso- och sjukvårdsnämnden justeras ned med 10 miljoner kronor. Nämnden förstärks för införande av avgiftsfri tandvård för unga upp till 23 år med 13 miljoner kronor 2017 och 26 miljoner kronor 2018-2019.

Denna satsning har kompenserats med statsbidrag i enlighet med finansieringsprincipen. Regeringen har aviserat att införa avgiftsbefrielse för personer över 85 år från och med 2017 och kompenserar landstingen för satsningen. Formellt beslut är ännu inte fattat, men medel finns reserverade. Regionstyrelsen tilldelas ett engångsanslag på 20 miljoner kronor.

Engångsanslaget kan användas till specifika projekt. Ramen för Trafik- och samhällsplaneringsnämnden utökas med ytterligare 2 miljoner kronor, och ramen för Regionutvecklingsnämnden med 5 miljoner kronor

Ekonomisk bedömning för budgetperioden

De i finansplanen redovisade förändringarna jämfört med den av fullmäktige beslutade treårsbudgeten ger följande ekonomiska effekter år 2017-2019 (mkr):

+ = ökade intäkter eller minskade kostnader
- = minskade intäkter eller ökade kostnader

Finansplan 2017-2019 M+KD			
	2017	2018	2019
Resultat enligt treårsbudget 2017-2019	120	120	125
Skatter och utjämning	-98	-145	-198
Index, sänkning med 0,4 %	45	45	45
Pensioner	19	38	0
Statsbidrag läkemedel	40	40	40
NYA BESLUT			
RS kommunikationslösning		-16	-16
HSN Fri tandvård <23	-13	-26	-26
Upplöst reservering (tandvård o övrigt)	31	42	42
Förstärkning TSN enl.M och KDs budget	-2	-2	-2
Förstärkning RUN enl. M och KDs budget	-5	-5	-5
PE resultat (inkl åtgärder)	-88	0	0
Upplöst reservering, PE resultat	25		
Övriga poster, finansförvaltningen	-1	-2	-2
FÖRÄNDRADE BESLUT			
Upplöst reservering, engångsmedel	45		
Sänkning beslutad ram, HSN	10	10	10
Återläggning Behov av Åtgärder i treårsbudget		-110	-325
RESULTAT före åtgärder	128	-11	-312
Behov av åtgärder		77	381
RESULTAT	128	66	69

Tabell 2: Resultat 2017-2019, efter förändrade förutsättningar och nya beslut sedan treårsbudget.

Region Östergötlands ekonomi är i grunden stabil. Sammantaget innebär de ekonomiska förutsättningarna att Region Östergötland klarar såväl investeringar som att möta nya behov inom angelägna utvecklingsområden med en ekonomi balans. Det finansiella målet om ett resultat på 0,5 procent av skatter och statsbidrag uppnås, men bygger på att nya åtgärder arbetas fram, se avsnitt Inriktning för hållbar ekonomi samt uppdrag till nämnder och styrelse. Försvagningen i ekonomin beror på att beslutade fastighetsinvesteringar aktiveras och ger ökade driftkostnader, att pensionskostnaderna ökar från en låg nivå 2016 samt försämrade utveckling av skatteunderlaget är tidigare prognos.

Det egna kapitalet är positivt och beräknas år 2019 uppgå till 894 mkr.

Trots att avsättningar finns för årliga förstärkningar samt reserveringar för att möta ökade driftkostnader utifrån beslut, måste verksamheten fortsatt fokusera på effektiviteten i processerna. De stora utmaningar som

vården står inför, med nya identifierade behov liksom nya behandlingsmetoder och nya läkemedel, kommer inte att kunna lösas med resurstillskott utan måste till stor del hanteras inom befintliga ekonomiska resurser.

Inriktning för hållbar ekonomi

Ekonomin för de kommande tre åren bedöms bli ansträngd. Det beror på att de planerade kostnaderna utifrån fastighetsinvesteringar nu faller ut, högre pensionskostnader, sämre utveckling av skatteunderlaget än förväntat men även på en för hög kostnadsutveckling i regionen som helhet under ett antal år. Utifrån den aktuella ekonomiska situationen, samt de förutsättningar som är kända idag, beräknas behovet av åtgärder vara cirka 400 miljoner kronor under planeringsperioden 2017-2019. Därtill kommer den demografiska utvecklingen, aviserade behov inom såväl medicinsk som regional utveckling samt satsningar på teknik innebära ytterligare behov av effektivisering.

Region Östergötlands ekonomi är i grunden stark vilket ger en stabil förutsättning för planeringsperioden. Eget kapital beräknas efter 2016 vara 631 miljoner kronor. De sjukvårdande enheternas ekonomi är dock i fortsatt obalans och för att motverka en negativ utveckling av ekonomin i sin helhet är det nödvändigt att vända kostnadsutvecklingen i positiv riktning. Utifrån detta är det av yttersta vikt att vidtagna åtgärder för hållbar ekonomi får avsedd effekt.

Framtidens utmaningar består i att både kunna möta teknikutveckling, nya behandlingsformer och behandlingsriktlinjer och samtidigt ha en hållbar ekonomi.

Målsättningen är ökad hälsa för medborgarna, vilket innebär hälsoinsatser av olika slag. Lösningarna för framtidens utmaningar kommer finnas inom olika områden som exempelvis personcentrerad vård, processutveckling och kvalitetsutveckling, e-hälsa och digitalisering, samt att använda kompetenser rätt. Det betyder att dessa utvecklingsområden både måste bidra till ökad kvalitet och till att de samlade resurserna i humanitära och monetära termer nyttjas mer rationellt och effektivt i syfte att skapa mer tillgänglig vård för medborgarna.

Region Östergötland är inne i en fas med höga investeringsnivåer utifrån fattade beslut. Utrymmet för nya investeringar är begränsat och måste noggrant värderas utifrån såväl verksamhetsnytta och ekonomisk kalkyl. Nya angelägna investeringar identifieras och prioriteras inom fastställd investeringsram, vilket i sin tur betyder att redan beslutade investeringar kan komma att omprövas.

Vi anser att ett större utvecklingsarbete bör genomföras i linje med det uppdrag vi beskriver under

avsnittet ”uppdrag till styrelser och nämnder”. De stora utmaningar som vården står inför kan inte lösas med enstaka insatser utan det krävs ett flertal åtgärder för att möta den kostnadsutveckling som beskrivs i finansplanen.

Arbetet ska knytas samman till pågående arbeten som exempelvis projektet Nära vård och utredningen om ett effektivt administrativt stöd. Likaså kommer de två fördjupade analyser som beslutades i Regionstyrelsen vara en viktig del i det fortsatta arbetet

Vår utgångspunkt är att framför allt fokusera kring de områden som vi nämnder d.v.s., förebygga sjukdom och öka hälsan, Digitalisering, Närmare och enklare vård, Kompetensutveckling och Rätt använd kompetens.

Vi anser att Regionstyrelsen bör ha ett samordnande ansvar för arbetet i nära samverkan med övriga nämnder, beredningar och utskott.

Ekonomiska ramar

Nedan presenteras ramar till styrelse och nämnder för år 2017-2019. I regionbidrag ingår tekniska justeringar och beslut under år 2016. Av tabellerna framgår nya beslut i denna finansplan samt planerade förstärkningar reserverade inom finansförvaltning. Beslut om utökning av ram fattas inför varje nytt år.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens ram utökas med 20 miljoner kronor för engångssatsningar. Därutöver räknas ramen upp med index för år 2017.

Regionbidrag RS (miljoner kronor)	2017	2018	2019
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	801	801	801
Nya Beslut			
Engångsmedel	20		
ALF-bidrag utökning	8	8	8
Index 2017	16	16	16
Beslut i treårsbudget			
Digitalisering	31	31	31
Snabbspår	10	10	10
Process- och kompetensutveckling	3	3	3
Ram RS (beslut)	889	869	869
Digitalisering (reservering)		4	9
Kommunikationslösning (reservering)		16	16
Preliminär ram 2018-2019	889	889	894

Tabell 3: Regionbidrag regionstyrelsen 2017-2019.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens justeras ned med 10 miljoner i jämförelse med treårsbudgeten. Samtidigt utökas ramen med 13 miljoner kronor 2017 och 26 miljoner kronor 2018-2019 för införande av avgiftsfri tandvård. Därutöver räknas ramen upp med index för år 2017.

Regionbidrag HSN (miljoner kronor)	2017	2018	2019
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	10 715	10 715	10 715
Nya Beslut			
Justering beslutad ram	-10	-10	-10
Avgiftsfri tandvård < 23 år	13	26	26
Index 2017	278	278	278
Beslut i treårsbudget			
Förstärkning vård	100	100	100
Ram HSN (beslut)	11 096	11 109	11 109
Förstärkning vård 2018 (reservering)		75	75
Förstärkning vård 2019 (reservering)			50
HSN Rehabplatser (reservering)		10	30
Avgiftsfri vård > 85 år (reservering)	9	9	9
Preliminär ram 2018-2019	11 105	11 203	11 273

Tabell 4: Regionbidrag hälso- och sjukvårdsnämnden 2017-2019.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

Trafik- och samhällsplaneringsnämndens ram räknas upp med index för 2017. Ramen utökas med ytterligare 2 miljoner kronor för satsningar inom trafik- och samhällsplanering i enlighet med Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till strategisk plan med treårsbudget.

Regionbidrag TSN (miljoner kronor)	2017	2018	2019
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	772	772	772
Nya Beslut			
Förstärkning trafik- och samhällsplanering enl. M och KDs bud	2	2	2
Index 2017	0,2	0,2	0,2
Beslut i treårsbudget			
Östgötraffiken bidrag 2017 (pris 2017)	17	17	17
Förstärkning trafik- och samhällsplanering	3	3	3
Ram TSN (beslut)	794	794	794
MÅLAB (reservering)			30
Preliminär ram 2018-2019	794	794	824

Tabell 5: Regionbidrag trafik- och samhällsplaneringsnämnden 2017-2019.

Regionutvecklingsnämnden

Regionutvecklingsnämndens ram räknas upp med index för 2017. Ramen utökas med ytterligare 5 miljoner kronor inom de regionala utvecklingsområdena, i enlighet med Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till strategisk plan med treårsbudget.

Regionbidrag RUN (miljoner kronor)	2017	2018	2019
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	223	223	223
Nya Beslut			
Förstärkning regional utveckling enligt M och KDs budget	5	5	5
Index 2017	6	6	6
Beslut i treårsbudget			
Förstärkning kultur	5	5	5
Ram RUN (beslut)	239	239	239
-			
Preliminär ram 2018-2019	239	239	239

Tabell 6: Regionbidrag regionutvecklingsnämnden 2017-2019.

De aktuella ekonomiska ramarna för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden framgår av bilaga 2.

Resultat

Med de förutsättningar som beskrivs i denna finansplan beräknas följande ekonomiska resultat (sammanställd redovisning, fullfondering):

År	2017	2018	2019
Resultat	128 mkr	66 mkr	69 mkr

Region Östergötland redovisar årliga överskott under hela budgetperioden, vilket innebär att regionen lever upp till balanskravet enligt kommunallagen. Det egna kapitalet beräknas uppgå till plus 894 miljoner kronor. Resultat enligt blandmodell uppgår till minus 29 miljoner kronor år 2017, minus 69 miljoner kronor år 2018 och plus 20 miljoner kronor år 2019.

Komplett resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning framgår av bilaga 1. Motsvarande underlag enligt blandmodellen redovisas i bilaga 4.

BESLUT

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

a t t anta finansplan för åren 2017-2019,

a t t fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen,
hälso- och sjukvårdsnämnden,
regionutvecklingsnämnden och trafik- och
samhällsplaneringsnämnden år 2017-2019,

a t t fastställa budgeten för regionens revisorer till
9 436 tkr (2017 års nivå) samt

a t t fastställa skattesatsen för år 2017 till 10,70 kronor
per skattekrona.

Resultaträkning fullfondering

Bilaga 1 1(3)

Belopp i miljoner kronor. Löpande priser - resultaträkning inkl sammanställd redovisning. Koncernföretagens resultat antas vara 0.

	Regionen			Sammanställd redovisning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	3 122	3 233	3 355	3 822	3 983	4 155
Verksamhetens kostnader	-14 926	-15 386	-15 863	-15 546	-16 056	-16 583
Avskrivningar	-680	-750	-800	-750	-820	-870
Verksamhetens nettokostnad	-12 484	-12 903	-13 308	-12 474	-12 893	-13 298
Skatteintäkter	9 862	10 240	10 612	9 862	10 240	10 612
Generella statsbidrag	1 842	1 869	1 931	1 842	1 869	1 931
Generella statsbidrag - läkemedel	1 088	1 105	1 121	1 088	1 105	1 121
Finansiella intäkter	185	175	165	185	175	165
Finansiella kostnader	-365	-420	-452	-375	-430	-462
Resultat efter finansnetto	128	66	69	128	66	69
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	128	66	69	128	66	69

Kassaflödesanalys fullfondering

Belopp i miljoner kronor. Löpande priser.

	Regionen			Sammanställd redovisning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	128	66	69	128	66	69
Justering för av- och nedskrivning	710	780	830	780	850	900
Justering för gjorda avsättningar pensioner	294	319	494	314	339	514
Justering för övriga avsättningar						
Justering för ianspråktaga avsättningar						
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 132	1 165	1 393	1 222	1 255	1 483
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	94			94		
Ökning/minskning förråd och varulager						
Ökning/minskning kortfristiga skulder	90	20	20	90	20	20
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 316	1 185	1 413	1 406	1 275	1 503
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 950	-1 900	-1950	-2 040	-1 990	-2 040
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 950	-1 900	-1 950	-2 040	-1 990	-2 040
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån						
Amortering av skuld						
Ökning långfristiga fordringar						
Minskning av långfristiga fordringar						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0	0	0
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	-634	-715	-537	-634	-715	-537
Likvida medel vid årets början	5 920	5 286	4 571	6 466	5 832	5 117
Likvida medel vid årets slut	5 286	4 571	4 034	5 832	5 117	4 580

Balansräkning fullfondering

Bilaga 1 3(3)

Belopp i miljoner kronor. Löpande priser.

	Regionen			Sammanställd redovisning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	45	45	45	45	45	45
Byggnader	5 800	6 220	6 683	5 800	6 220	6 683
Mark	93	93	93	93	93	93
Inventarier	350	400	450	450	500	550
Datorutrustning	160	160	160	160	160	160
Medicinskteknisk apparatur	870	900	900	870	900	900
Byggnadsinventarier	2 373	2 993	3 600	2 373	2 993	3 600
Bilar och andra transportmedel	3	3	3	503	503	503
Jord-, skogs- och trädgårdsmaskiner	5	5	5	5	5	5
Konst	65	65	65	65	65	65
Aktier, andelar, bostadsrätter	96	96	96	86	86	86
Långfristiga fordringar						
Summa anläggningstillgångar	9 860	10 980	12 100	10 450	11 570	12 690
Omsättningstillgångar						
Förråd	150	150	150	150	150	150
Kundfordringar	255	255	255	205	205	205
Övriga kortfristiga fordringar	140	140	140	140	140	140
Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	400	400	400	450	450	450
Kortfristiga placeringar	5 186	4 471	3 934	5 200	4 485	3 948
Kassa och bank	100	100	100	632	632	632
Summa omsättningstillgångar	6 231	5 516	4 979	6 777	6 062	5 525
Summa tillgångar	16 091	16 496	17 079	17 227	17 632	18 215
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Eget kapital						
Balanserat eget kapital	631	759	825	815	943	1 009
Justerat eget kapital						
Årets resultat	128	66	69	128	66	69
Summa eget kapital x)	759	825	894	943	1 009	1 078
Avsättningar						
Pensionsskuld	12 405	12 724	13 218	12 425	12 744	13 238
Övriga avsättningar	29	29	29	29	29	29
Summa avsättningar	12 434	12 753	13 247	12 454	12 773	13 267
Långfristiga skulder						
Långfristiga lån	18	18	18	718	718	718
Summa långfristiga skulder	18	18	18	718	718	718
Kortfristiga skulder						
Leverantörsskulder	1 000	1 000	1 000	1 050	1 050	1 050
Personalens skatter, avgifter mm	140	150	160	145	155	165
Semesterlöneskuld	440	450	460	445	455	465
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	1 200	1 200	1 200	1 352	1 352	1 352
Övriga kortfristiga skulder	100	100	100	120	120	120
Summa kortfristiga skulder	2 880	2 900	2 920	3 112	3 132	3 152
Summa skulder, avsättningar	15 332	15 671	16 185	16 284	16 623	17 137
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	16 091	16 496	17 079	17 227	17 632	18 215
x) därav: rörelsekapital	3 351	2 616	2 059	3 665	2 930	2 373
anläggningskapital	-2 592	-1 791	-1 165	-2 722	-1 921	-1 295

REGIONBIDRAG PER STYRELSE/NÄMND

Belopp i tusentals kronor

	2017	2018	2019
Regionstyrelsen	888 588	868 588	868 588
Hälso- och sjukvårdsnämnden	11 095 888	11 108 888	11 108 888
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	793 838	793 838	793 838
Regionutvecklingsnämnden	238 892	238 892	238 892
Summa Regionbidrag	13 017 206	13 010 206	13 010 206

